

5

P H A L E G,

S I V E,

D E G E N T I V M S E D I B V S

P R I M I S, O R B I S Q V E T E R R A E

S I T V, L I B E R,

B E N E D I C T O A R I A M O N T A N O

H I S P A L E N S I A V C T O R E.

A N T V E R P I Æ

Excudebat Christophorus Plantinus Prototypographus
Regius, ad sacri Apparatus instructionem.

Anno M. D. LXXII.

BENEDICTI ARIAE MONTANI

HISPALENSIS IN LIBRVM PHALEG,

SIVE DE GENTIVM SEDIBVS PRIMIS, ORBISQVE
TERRÆ SITV, AD LECTORES PRÆFATIO.

In qua de ea vtilitate, quæ ex sacrorum librorum lectione percipitur,
deque Geographiæ ratione, atque vsu differitur.

*U*M in eo studiorum genere, quibus studiis ætas puerilis ad humanitatem infor-
mari solet, ab initio versatus ætatis essem, tantum ipse, tum mea, tum magistrorum
diligentia, laboris, operæque ea in re posui, vt, breui, planeque adhuc adolescens
(tunc enim vigesimum ætatis annum agebam: ex eoque tempore ad hanc vsque
diem quinque ac viginti effluxerunt anni) hominum doctissimorum iudicio, ad gra-
uiora me studia conferre possem. Cum autem ad eam, quam mihi natura tribuit, ani-
mi, ad Sacre Theologiæ studia propensionem, accederent illa quoque, quæ quidem de
eius scientiæ præstantia, tum de meis parentibus, ac propinquis, non vulgari doctri-
na, ac pietate viris continuo audiebam, tum de iis etiam hominibus, quos ego homi-
nes studiorum magistros, temporibus illis, longè doctissimos habui: mirificè me
quædam eius scientiæ cupiditas incendit. Quocirca, cum eius discenda causa, totum me ad scholasticam (quam vocant)
Theologiæ palæstram contulissem, ita eius scientiæ præceptis decurso studiorum spacio auctus sum, vt, eorum, quos dixi,
doctissimorum, pientissimorumq. hominum sententia, libros sacros, adhibito iudicio, legere, peruolutareq. possem. Cumq.
in illis ipsis Academiis versarer, in quibus (vt dixi) in humaniorum (quas vocant) literarum studiis ætatem consum-
pseram, ex sacra Theologia, ad cuius studia animum applicueram, voluptatem capiebam propè singularem. Et quem-
admodum ij facere solent, qui, quod semel adamarunt, ad id, quàm proximè possunt, accedunt: ita quoque ego, iis
omnibus libris, qui quidem ad eam, quam dixi, scientiam necessarij erant, conquisitis, à cœtu hominum atque fre-
quentia, tanquam in portum me in solitudinem recepi. id, nimirum, mihi ipse persuaferam: quæ ars me, quoniam pa-
cto ætatem inter homines innocentissimam agere, & ad Dei voluntatem, eamque, quam is in suis oraculis viuendi
normam hominibus præscripsit, vitæ meæ actiones conformare deberem, doceret, eam vt artem adipiscerer, summo
studio, maxima cura, tota animi contentione enitendum esse. Itaque in ea solitudine, ac rura tantum peragrans, vi-
xi aliquot annos, id est, dum id mihi per propinquos licuit ac necessarios. Hi enim cum meo congressu, & colloquiis
(vt dicebant) diutius carere non possent, eosque incredibile teneret desiderium mei, tandem ex iis me locis, suis pre-
cibus, obtestationibusque eruerunt. Eam autem quæ illud tempus consecuta est, ætatis meæ partem, partim in nouis
peregrinationibus (quarum ab ineunte ætate fui studiosus) partim in ministerio, familiaque regis mei, pro eius mu-
neris ratione, quo ego munere, quæ ipsius in me liberalitas est, ac beneuolentia, apud eum fungor, consumpsi. Ita ta-
men, vt, quas horas, quosque dies, occupationibus meis detrahere poteram, eos, iis, ad quæ me referebam, Theolo-
giæ studiis, quibus quidem nihil vnquam mihi fuit optatius, integros transigerem. Equidem in ea sum sententia, vt,
totum illud tempus, quod quidem à me eo in studij genere non ponitur, perire mihi existimem. Sacratissima enim
hæc scientia nihil iucundius, nihil præstantius, nihil denique optabilius esse potest, ac debet. hæc enim eos omnes ho-
mines, qui, quo numine ac spiritu Apostoli, eodem ipsi nondum sunt afflati, erudit, & ad veram æternæ beatitudi-
nis cognitionem conducit: hæc quo modo vita humana ad præscriptum diuinæ voluntatis sit conformanda, sola homi-
nes docere potest: hæc vna sacris suis libris omnes omnium, quotquot sunt, artium ac scientiarum thesauros complecti-
tur: nullumque animum discendi cupidum cibus suis explere, abundeque delectare non potest: summus enim ille opi-
fex, edificatorque mundi Deus, qua ratione hunc terrarum orbem ab se, hominum causa, conditum esse, iis in libris,
testatus est, eadem quoque omnes thesauros eius scientiæ, ac sapientiæ, quæ quidem ab hominibus percipi potest, tam
eius, quæ ad naturæ cognitionem, quàm quæ ad artium hominum generi necessariarum inuestigationem pertinet, in iis
explicuit. Quæ verò argumenta à summis, grauissimisque Philosophis, in diuersis artium, scientiarumque generibus,
acutè, subtiliterque tractata sunt, ea, hisce in libris eò traduntur illustrius, quò is qui ea dictauit, id est, Deus ipse
maior est auctoritate: quàm quiuis alius. Equidem, ipse pro exiguis ingenij mei viribus, ex longa, attentaque
sacrorum librorum lectione, infinita propè, & animaduerti, & collegi, quæ si mihi cum iis, quos in Hispa-
niis, Italia, Gallia, atque in hac regione, doctrina, pietateque præstantes amicos habeo, omni alia cura exsolutis,
communicare liceret, mihi non est dubium, quin septem aut octo annorum spacio ea in omni artium, ac disciplinarum
genere volumina, è sacris tantum ducta fontibus, conscribi possint: quæ illis ipsis, quæ à Græcis, Latinisque
olim conscripta fuerunt, æquare se aut etiam anteponeere possent. Atque huius quidem rei breuia aliquot exempla
in iis, quos superiori anno, in duodecim Prophetas conscripsimus, Commentariis; tum in eo libro, quem Ioseph,
sue de Arcano sermone inscripsimus, à nobis allata sunt, ac plura etiam posthac, fauente Deo, adducentur. Qua-
rum in rerum numero vnum genus est eorum, quæ ad sacram pertinent Geographiam: (atque hæc fortassis,
expectari minus poterant) quo quidem in argumento, quantum nos lucis, iis qui illius artis studiis sunt dediti, ex
sacra scripturæ thesauro attulerimus, aliorum sit iudicium. Equidem plus mihi hisce in libris, quàm apud quemuis
alium ex antiquis Scriptoribus, profecisse videor. Quis enim vnquam antea de vera terræ, marisque forma, eaque

PERV
regio.

qua se mutuò contingunt, connexione, adeò certa, quæque ita cum illis, quæ quidem à recentioribus observata sunt nauigantibus, conueniant, literarum commendauit monumentis, atque ea quæ in sacris traduntur libris? Quæ uerò de calo ipso, calorum, ac syderum motu, de toto illo, quod inter calum atque terram est, spacio, (quod Hebraicè *רקיע* dicitur) uentis, pluuia, grandine, de omni denique, earum rerum natura, quæ res, tum in sublimi, atque excelsa aëris parte, tum in terra procreantur, quis unquam ita subtiliter differuit, ut, quæ ab eo sunt tradita, cum iis quæ ex sacris possunt depromi libris, conferri aliqua ex parte queant? Enimuero nullam philosophandi rationem tutiorem, iucundioremque homines sequi possunt, illa, quæ ab eius petitur auctoritate, qui earum omnium artium, ac scientiarum, de quibus agitur, est auctor. Sed ut hæc missa faciamus, & in aliud tempus differamus, illud non est prætereundum, amplissimam illam orbis terrarum partem, quæ quidem auro, argento, gemmis, aliisque multis, quæ ab hominibus maximi fiunt, quæque ad uitam sunt necessariae, mirandum in modum abundat, quæ nuper ab Hispanis nauigantibus primum inuenta esse creditur, nouusque orbis appellatur, ex ea, quæ in sacris traditur libris, terrarum orbis descriptione, apertissime cognosci posse. Quinimo & illud ex sacra Scriptura docere possumus, eam terram Israëlitis fuisse notissimam: illos enim ad eam sæpius nauigatione contendisse constat. Sanè neq. Strabo, aut Mela, Stephanus, Solinus, Ptolemæus, & alij, aut Plato & Aristoteles, qui quidem obscure, ac ueluti per ænigmata, de iis, quæ sibi ignota erant, differuerunt: aut poëta illi, qui, ne quid ignorare viderentur, nihil fabulis non aspergebant suis: nullus denique ex Græcis, Latinisue Scriptoribus, quorum scripta ad nostram usque peruenerunt ætatem, aliquid edidit, quod si, quale tandem id sit, diligenter examinetur, comparari possit cum iis, quæ Moses de terra Ophir apertissime scripsit, uel quæ Ionathan Propheta, eius, quæ est de Regibus Iudæ, scriptor historia, copiosè & exactè tradidit: aut cum iis, quæ ab eo qui Paralipomena Spiritu sancto dictante scripsit, disertis sunt descripta uerbis. Is enim non solum de classe à Salomone apud Tyrū edificata, atque in eo maris rubri portu, qui Ghassion Gaber dicitur, instructa, Orientemque versus deducta, deque nauigationis tempore & mora, de rebus inde atque ex illis insulis, continente, eiusque terræ littoribus, quæ nauigantes præterlegebant, in alias regiones allatis, mentionem exactam facit: uerum etiam terram illam, ex qua tanta optimi auri copia eliceretur, & ad alias gentes asportaretur, eam, inquam, terram, iam tum פְּרֻיִם Paruaim appellatam esse, apertè docet. quæ quidem dictio, iis qui uel tantum Hebraicè sciunt legere, duas regiones, olim Peru dictas, clarè demonstrat: unam quidem, quæ eodem uocabulo, hodierno etiam die Peru dicitur: alteram uerò, quæ noua Hispania à nauigantibus est appellata. Eius autem regionis aurum purissimum, atque in maximo pretio apud omnes gentes fuisse constat. Atque Interpres quidem, uel ob ignotam sibi regionem, uel potius in eius, quod illa regio exhibebat, auri laudem, cum in Hebræo ita scriptum legatur, וְהָיָה זָהָב פְּרֻיִם. i. Et aurum illud, aurum PERV, & PERV, nam פְּרֻיִם in numero duali פְּרֻיִם dicitur: ille, inquam, conuertit, Et aurum erat probatissimum. Quocirca quicquid auri inter alias Gentes, præcis illis seculis in usu fuit, id ferè totum ex illius terræ cauernis elicitum esse existimamus. Neq. enim aut Tagus, aut Padolus, et Hermus, aut alia olim celeberrima flumina, quorum undæ aurum secum simul trahere dicuntur, tantam eius copiam hominibus suppeditare potuerunt, quantam olim ab iis qui hostes debellarant, nouasque Romano imperio prouincias adiecerant, & illorum quæstoribus Romam aduectam fuisse legimus. quippe quæ olim illorum fluuiorum natura fuit, eandem hodierno die esse constat. exiguam sanè suorum laborum mercedem, eamque, quæ interdum intermittitur, recipere solent ij, qui auro ijs in fluuiis queritudo, & ab iis, quibus annexum est, sordibus secernendo, multum temporis operæq. consumunt. Qua quidem ex re fit, ut maximam illam auri copiam, ex terra Ophir ad Indos Orientales, ad Synarum Gentem, ad Aethiopas, & ad alias regiones, quæ illis magis sunt propinque, eosque populos, qui sunt ad Occidentem, & armorum vi, longaque commerciorum consuetudine perlatam esse constanter asseramus. At uerò, ne quisquam temerè nos in ea sententia esse putet: apud sacros Scriptores, quotiescunque de rerum pretiosissimarum comparatione agitur, frequens illius auri, quod ea ex terra allatum est, mentio fit: quæ sanè, nisi illud aurum temporibus illis in usu apud omnes homines maximè fuisset, facta non esset. Neque enim solum à Dauide, Salomone, Isaia, & eius libri, qui Ecclesiasticus dicitur, Scriptore, qui quidem omnes fuerunt Israelitæ: sed ante illorum secula, à Iob quoque Armenio homine, aurum Ophir commemoratur. Sinarum quoque regionis meminit Ieremias. Atque hanc quidem ueteres, cum multo magis sibi esset uicina, quam terra Ophir, uix tamen nominauerunt. Et si uerò ad eam nostri homines nauigatione contenderunt, ab iis tamen perlustrata non est. eam ob earum rerum, quæ ibi magno fiunt artificio, admirabilem elegantiam, quæque inde ad nos asferuntur, non satis omnes mirari, ac laudibus celebrare possunt. Denique ceteras omnes orbis terrarum partes, quæ quidem ab uno mari, ad alterum usque protenduntur, nulli unquam Scriptores tam apertè atque distinctè, neque tam certa serie, ac singulorum nominum diligenti annotatione demonstrarunt, atque unus Moses, qui ea disertè, ac uerè, literarum consecrauit monumentis. Erat nuper apud me uir longè doctissimus, AVGVSTINVS HUNNAEVS, qui regis stipendiis in celeberrimo Louaniensi Gymnasio Theologiam docet, is, inquam, cum hosce de sacra Geographia Commentarios conscriberem, ea quæ de terræ, marisque situ iam scripseram, legeret, eas res adeò disertè ac manifestè sacris contineri libris summopere mirabatur: ac potissimum eo in argumento, de quo antiqui Geographi cum scripserunt, atque ea quæ aut ipsi uiderant, aut ab alijs audierant, memoriæ prodiderunt, omnia fabulis, ac falsis descriptionibus corruperunt, atque hac ratione ueritatem tenebris obuoluerunt. Atque is quidem præclarissimus uir, hoc, quod ei fuit valde gratum, à nobis responsum tulit: Eandem, scilicet huiusce rei, atque amplissimæ, magnificentissimæque domus esse rationem. qui enim eam in domum, bis, terue introierit, aut etiam qui continuo in ea habitet, non ita totius eius edificiij formam perspectam habere potest, atque Architectus ipse, qui omnem eius ædificationis rationem, eiusque partes singillatim ab imis fundamentis usque ad tectum probè tenet. Itaque cum Deus mundi huius sit ædificator, suoque uerbo admirabilem hanc naturæ, rerumque omnium fabricam condiderit, quæ celi ambitu complexa, mundus appellatur, cuius quidem in suprema parte ipse habitat, infimam uerò hominibus incolendam concessit, is, inquam, omnes illius partes, quæ incoluntur, quæq.

non exactè

non exactè describere atque demonstrare solus potest. id quod ab eo sacris in libris abundè est præstitum. Inter ea autem omnia, quæ quidem sciri, cognoscique ab hominibus possunt, orbis terrarum, eiusque partium descriptio, quam vocant Geographiam, ob singularem ipsius utilitatem, eamque, quam obtinet, dignitatem non in postremis haberi debet: præsertim verò cum ad eam animus per se quodammodo alliciat. Id quod ex eo, quod, quamplures excellenti homines ingenio, singulari quodam eius artis studio, nullis parcentes laboribus, maximam orbis terrarum partem peragrarunt, intelligi potest. Accedit etiam, quod cum hæc terra à Deo immortalis eam potissimum ob causam sit condita, ut ea hominum sit domicilium: eam, si propter vitæ breuitatem, aut humanam imbecillitatem corpore peragrarè non possumus, saltem propter eius pulchritudinem, admirabilem elegantiam, creatorisque dignitatem, animo, mentèque inuisamus & complectamur. Pleraque sunt alia ob quæ, huius orbis descriptionem necessariò ab hominibus cognosci oportere existimemus. Illud enim in primis maxima est admiratione dignum, ex tribus tantum familiis hominum genus adeò esse propagatum, easque familias in tantam hominum multitudinem excreuisse, ut nullus in terris locus, qui modo labore & industria coli possit, hominibus vacuus reperiatur. Videmus præterea singulorum commoda locorum non illorum tantum contineri finibus: sed ea ad omnes alias nationes rerum permutatione, emanare. adeò ut hæc, quæ auri ferax est, regio, illud ceteris, quæ quidè illo carent, impertiat: illa, vestes, easque, ex quibus ea conficiuntur, res aliis abundè suppeditet: alia verò earum rerum, quæ res ad hominum vitam sunt necessariae, quæque, ideò à Deo sunt conditæ, ut ipsi homines, grato erga ipsum animo utantur, quibus abundat, cum aliis comunicet. Quid quod illa humani generis societas, vel vnica ea ex re demonstrari potest, quod homines ab vno rerum omnium conditore creatos, ex vno omnium hominum parente Adamo, ex vnoque Seth, atque adeò ex vno Noe, tribusque eius viri familiis simul cum ipso ab immensa illa aquarum multitudine in arca seruatis, quæque in tot populos, ac gentes, maximo locorum, regionumque interuallo inter se distantes, diductæ sunt, eos, inquam, homines vna generis cõmunitas coniungit, vna omnium natura eos inter se facillè conciliat? Et si verò singularum nationum diuersa fuerunt instituta, diuersa linguarum genera, diuersi antea religionis cultus, attamen vno omnes animo esse debere, atque adeò in vnum corpus coire posse videntur. Neque verò maiori cum difficultate, quinimò multo aptius, ac promptius illi qui per Christum regenerati fuerint, in vnius Catholice Ecclesie communionem conuenire possunt, quam olim hominum genus ex vno cõmuni omnium terreno parente procreatum in vnâ societatem copulari poterat. Nullum verò iam impedimentum, nullæ tanta potest esse difficultas, quæ, quominus Euangelium (cuius propagatione hæc, de qua loquimur, concordia, atque societas imiri debet) ad exterarum, longinquarumque nationes perferatur, efficere possit: idque potissimum cum nulla penitus in toto terrarum orbe regio sit, quam eius incolæ quondam occuparunt, ad quam quidem illi, qui ad eam rem legati fuerint, contendere, ac peruenire non possint: præsertim cum id eo maiore animorum coniunctione, rerumque omnium commoditate, ac maiore facilitate fiat, quò illi qui diuino spiritu ducuntur, iis antecellunt, qui, quod mutuis inter se discordiis, linguarum dissimilitudine, animorumque dissensionibus laborabant, in diuersa atque inculta loca, alij ab aliis recedere coacti sunt. Huiusmodi enim homines ipsa discordia diuersos agebat, eos itinerum, atque locorum pericula anxios, sollicitosque habebat, ac sæpius ab incepto retardabat opere, eos rerum necessariarum, quas sibi nondum comparauerant, inopia premebat, eos humana fragilitas, ac labor defatigabat. Quibus verò Deus salutis nantium, vel ad eos homines, qui remotissimas orbis terrarum partes incolunt, perferendum credidit, iis quid potest esse impedimento, quominus commissum sibi munus, alacri, promptoque curent animo? quid est, quominus ad vltimas gentes ac terras, quæ non solum ex nouis orbis terrarum descriptionibus, verum etiam ex sacris literis multò luculentius cognosci possunt, peruadant, impedire eos possit? num pericula? at, cum spiritu Dei sint repleti, ea nullo modo pertimescunt. num serpentes? at eos ipsi pede comprimunt, ac manibus illæsi tractant. num leones? at hos in fugam conuertunt: num venena? at si venenatas potiones biberint, nihil tamen grauius patiuntur. num linguarum sermonisque diuersitas? at linguis, cum opus est, loquuntur omnibus. Morbos verò tantum abest ut timeant, ut potius illi qui aduersa valetudine afficiuntur, simulatque sibi à sanctis hisce viris manus impositæ sunt, conualescant. à quibus nec bellum ipsi gentibus quas adierint inferendum, sed diuina pax afferenda est, & summa prosperitas: adeò ut quas tandem ad terras proficiscantur, illud audiant: Quam pulchri sunt super montes pedes annuntiantis, & prædicantis pacem, annuntiantis bonum, & prædicantis salutem! Neque verò iis qui antiquitatis certa ratione cognoscenda studio tenentur, Geographiæ cognitio gratissima ac iucundissima esse non potest: ex ea etenim conijci facillè potest, quenam olim natio, cuius in amicitia, societateque permanserit: contra verò quenam & cuinam insensa fuerit & inimica: quos inter populos eadem iura, eadem fœdera, eademque viuendi ratio communis fuerit. hinc etiam simultatum, iniuriarum, bellorumque causæ minore certè labore, maiore verò fide, multoque certius, quam ex quouis alio scriptore cognosci possunt. Quædam enim gentes quodam veluti hereditario odio, atque discordiis inter se laborarunt: aliæ verò perpetuò veluti quodam societatis iure semper fuerunt coniunctæ. Atque hæc quidem seu odia, & inimicitias, siue fœdera, ac societates, verisimile est ex graui aliqua causa originem duxisse; quæ postea temporis progressu, non paruis de causis inter illas ipsas gentes, ac populos conseruata sunt, quorum ipsi initia demonstrare non potuerunt. Quæ tamen necessariò ex iis principiis atque causis, quas nos ex sacrarum librorum lectione obseruauimus, emanasse fatendum est. Legimus enim Cananeos, Egyptios, Ethiopas, Libyos, & Afros rarò inter se bellum gessisse: sæpèque suas copias, vel ad aggrediendos, vel hostes è finibus arcendos coniunxisse. Neque etiam nos præterit, Assyrios hisce gentibus hostes fuisse insensissimos: atque Hebræos tum Assyriis, tum iis, quas commemorauimus, nationibus perpetuò vel inuisos, aut saltem suspectos fuisse. annon hæc omnia, Cham atque Sem, qui primi illarum gentium fuerunt auctores, diuersum indicant ingenium, quod quidem in eorum altum familiis postea ad posteros emanauit? Illam verò Scytharum & Egyptiorum veterem de antiquitate contentionem, quibus nam ex causis emanasse credendum est, præterquam ex illa inimicitia, quæ in tabernaculo Noe est orta, post impium illud flagitium Cham, qui, quas corporis partes patris sui tegere debuit, eas, per summum scelus, prodidit? Porro

Mat. 13.

Isai. 52. 7.

quod Greci, atque Latini à Iapheth pio in patrem filio genus ducunt, id est in causa, quamobrem ij & in rerum omnium natura cognoscenda, & philosophia studiis excolendis, atque, id quod maximum est, in eloquentia excelluerint, multoque præclarior ipsorum quàm aliarum gentium conditio in hoc genere fuerit. illi enim pater, utpote pientissimo filio pulchritudinem, elegantiam, atque decus in benedictione promisit. In nostris iis, quos in Prophetas edidimus, commentariis, ex antiquarum historiari cum libris sacris collatione, ostendebamus Ægyptios, Chanaanæos, & Æthiops inter ceteras omnes nationes iam inde à priscis illis seculis ad nostram vsq. etatē seruituti apud alias Gentes maxime fuisse obnoxios. Id quod sine dubio, ex illa patris sententia manat: Maledictus Chanaan, seruus seruorum erit fratribus suis. Infinita propè alia sunt quæ ad mores, ritus, religionesque Gentium, ad publicarum, ac priuatarum rerum administrationē, ad belli, pacisque rationes, ad commerciorum usum, ad omnem denique vite consuetudinē, mores, atq. adeò ad ipsam vestimentorum rationem referuntur, quorum cognitio si ex sacra petatur Geographia, non est dubium quin illa perfectam quandam atque absolutam harum omnium rerum scientiam sit exhibitura. ex eaque non parum accedet lucis ad eorum omnium intelligentiam, quæ tum in sacris, tum in prophanis leguntur libris. at verò absque ea non pauca, alioqui difficillima & obscurissima, etiam diligentissimum Lectorem retardabunt. Nullum denique vel disciplinæ, vel artis genus est, quod non Geographiæ cognitione iuuetur, atque excolatur. hanc inprimis Philosophi omnes, qui quidem rerum naturas inquirunt, rerumque causas indagant, ac perscrutantur, adhibeant, necesse est; cum infinita propè rerum multitudo, atque varietas tum in ipsis terris, tum etiam in mari contineatur. Eos etiam qui in ea Philosophiæ parte versantur, quæ de moribus est, Geographia opus habere constat, ut varia ac diuersa hominum ingenia ac studia, & quid cuique genti, pro locorum ratione conueniat, statuere possint. Hac medici, quàm qui maxime, tum ad medicamentorum, tum ad corporum varietatem ex locorum diuersitate obseruandam, hac mercatores, hac nautæ indigent. Hanc si è re militari demas, tota illius disciplinæ peritia constare nullo pacto poterit. Porro qui studiis sacrarum literarum sunt dediti, quique in sacris libris nullum Dei verbum otiosum esse credunt, nullum non scitu dignissimum in iis agnoscunt, ij, inquam, si terrarum situs, maris ambitus, fluminum cursus, gentium mores, atque hominum ingenia, qualia sint, ignorent, multa quoque eos in sacrorum librorum lectione latere necesse erit. Frequens enim sacris in literis harum mundi partium mentio fit, quæ ei, quo de agitur, argumento est accommodatissima. Id quod cum Moses diuino spiritu afflatus animaduerneret, omnem hanc, quam dicimus, Geographiæ tractationem, breuissima illa quidem, attamen certissima descriptione complexus est. Is enim eos homines, qui primi terram coluerunt, quorum nomina atque seriem posteriora secula, rerumque vicissitudines, ac mutationes vel perturbarunt, vel corruerunt, suismet, ac propriis adscripsit locis. Cuius descriptionem Propheta omnes, ac reliqui sacri Scriptores, qui post illum extiterunt, sunt secuti, eamque sanctam conseruauerunt & integram. adeò ut, quamuis ipsi regionum, vel incolarum nomina post multa secula immutata inuenerint, eadem tamen illa antiquissima vsurpauerint. quod quidem nisi ab ipsis obseruatum fuisset, quod de gentium origine, ex aliis Scriptoribus cognoscere possemus, esset planè nihil. Quare quicquid tum in hoc argumento, tum in ceteris etiam omnibus, veri atque certi sciri à nobis potest, id, inquam, omne sacris potissimum literis, ceu fonti cuidam perenni, à quo omnia hæc hauriuntur, atque adeò ipsi Deo acceptum referri debet. Itaque nos, qui, quicquid otij nobis conceditur, id omne in sacra Scriptura studiis libenter consumimus, non putauimus committendum, quominus hac quoque in re, pro exiguis ingenij nostri viribus, operæ aliquid poneremus. Illa quidem, fateor, breuis est, sed tamen ut speramus, ea quæ Lectoribus nec inutilis erit, neque iniucunda: etsi propter ea, quæ in sese continet, Gentium, locorumque nomina, quæ à Latina lingua abhorrent, neque magnū dicendi artificium, neq. verborum ornatū admittit. Pro eo autem, hoc Lectoribus satis esse debebit, siquidem veritas, (id quod in omnibus disciplinis obtinere debet) sermonis elegantie est anteponenda, ea, quæ hic traduntur, eo, quo scribuntur, modo, neque omnino alio esse intelligenda. Porro in huius argumenti tractatione, ipsum potius scriptorem, quàm commentatorem (quem vocant) egimus, perindeque ac si ipsi omnium mortalium primi, terrarum orbe peragrato, eiusque situ, atque forma diligenter obseruata, quæ vidissemus, & obseruasset, ea literarum monumentis mandarem. Eorum sanè omnium, quæ hic à nobis afferuntur, nihil ex sacra Scriptura fontibus non est ductum: eius rei sacra Scriptura loca, in libri margine descripta, fidem cuius facient. quibus quidem ex locis, ea poterunt depromi, quæ si tantum adnotata scribantur (si cui ei rei operam dare non pigebit) integer in nostrum hunc libellum Commentarius, absque magno negotio, cōficietur. Nobis autem Deus tantum aliquando temporis, facultatisque concedet, (id quod speramus, eumque supplices oramus) ut hæc quæ nunc primum in conspectum damus hominum, & polire, amplificareque possimus. Interim verò nostris hisce laboribus, quos ad sacrorum librorum explicationem non parum adiumenti allatueros esse confidimus, Christianus Lector, cui, quoniam in communem omnium studiosorum vtilitatem simus animo, exploratum esse cupimus, nobiscum fruatur. Præterea doctos, ac pios quosque homines obtestamur, atque obsecramus, ut, quo tandem in argumento, ex iis omnibus, quæ à nobis sunt tractata, nostram operam, vel adiuuare, ac promouere, vel etiam superare ingenio poterunt & industria, communis omnium studiosorum vtilitatis, vineæque Domini excolendæ gratia, id, quidquid erit, oneris suscipiant, neque ea in re labori vnquam parcant. Omnes enim absque vlla contentione, pro ratione talenti unicuique crediti, in communem causam ea afferre debemus, quæ Christianæ sint profutura Ecclesiæ. Utinam verè omnes prophetent, utinam omnes non sua, sed quæ sunt Christi, quæque ad Ecclesiæ adificationem pertinent, querant. Gratia & pax omnibus in Spiritu sancto. Datum Antuerpiæ Cal. Martij. Anno M. D. LXXII.

BENEDICTI ARIAE MONTANI

HISPALENSIS PHALEGH, SIVE, DE

GENTIVM REGIONIBVS, LIBER VNICVS.

PRINCIPIO locum esse accepimus rerum omnium quæ vspiam extant capacem, eundem verò duabus naturis constantem duplici describi etiam ratione, alterum immensum infinitum, ab omni corporali societate aut occupatione distinctum,

sui ipsius compotem, seque ipso plenum, & cetera omnia nulla occupatione sui continentem, atque virtute, efficacitateque permeantem, rotundum ac simplicem, omni tamen circumferentia carentem, centro autem ubique notabili, quem æternum neque factum neque auctum, neque minuendum vnquam sua ipsius natura vtpote infinita docet. eundem intrà, idemq. extrà, totum antè, totum retro, totum sursum, totum deorsum, qui cum nullo propter naturæ ac virtutis infinitam magnitudinem certo nomine dici à nobis possit, ex oportuno magis sermonis vsu virtus diuina, siue facies, siue præsentia, & manus, efficacitasque Dei appellatur. s. s. e. Quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es; & si descendero in infernum, ades. Si sumpsero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dexterà tua. Atque ex hac ratione effectum est, vt inter alia plurima nomina, quibus Deus Hebraicè appellatur, *אֵלֹהִים* etiam, id est locus, recensatur.

Est alter præterea ex superioris virtute & efficacitate constans locus, certis magnitudinis terminis cohibitus, qui sese cunctaque intra se posita vno ambitu continens amplectitur, quod Græco nomine *κόσμος*, Latino *totum* dicimus, sicut scriptum est: Hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis. Atque hic locus nec æternus, nec immensus est, nec auctore caret, nec fine etià est cariturus, in cuius superficie extrema quidquid continetur, mundus siue cælum & terra appellatur, s. s. e. In principio creauit Deus cælum & terram: vnà enim cum cælo, & terra horum etiam continens locus exitit. Hic autem quanquam vnus est, partibus tamen differt præcipuè duabus, quarum altera *super cælos*, altera verò, *intra cælos*, dicitur: aliis verbis *in excelsis*, & *de cælis* vocantur, s. s. e. Benedicite aquæ omnes quæ super cælos sunt Domino, & Laudate Dominum de cælis, laudate eum in excelsis: In hoc autem loco, id quod mundum dicimus, est duobus præcipuè naturæ generibus constans, cælo & terra, s. s. e.

In principio creauit Deus cælum & terram. At verò vt terræ nomine, maria etiam, flumina, fontes & quidquid inferius est, indicatur, ita cælorum etiam vocabulo, leuiora quæque corpora aut sublimiorem sortita locum demonstrantur, s. s. e. Cælum ego impleo, & terra scabellum pedum meorum est. & Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria eius. Ad hoc superior pars cælum & cæli cælorum, inferior verò omnis in vniuersum abyssus & terræ dicitur, s. s. e. Ecce cælum & cæli cælorum, abyssus & vniuersa terra, & quæ in eis sunt, in conspectu eius commouebuntur.

Constat autem vniuersus hic mundus, Deo auctore in tempore factus, ita vt simul cum tempore ipse extiterit nulla antè materia, sed solo verbo Dei omnia producente, inani prius in aquas formato & ex aquis cælo efficto, deinde terræ crassiorum partium coagmentatione coacta, ac tandem ab aquis discreta & producta, eiusdem verbi virtute in se ipsa residens, nullo alio

præterea fundamento innixa, s. s. e. Latet enim eos hoc volentes quod cæli erant prius, & terra, de aqua & per aquam consistens Dei verbo. & Qui extendit Aquilonem super vacuum, & appendit terram super nihilum.

Itaque ex superiore atque inferiore corporum, partiumque natura, eademque generibus, & non inibus varia mundus constat; magnam aliis atque aliis partibus pugnam, varietatem atque discrepantiam cum summa totius concordia, pulchritudine, atque producendarum commoditate rerum continens, summum & sapientissimum conditorem testatus, eundemque prudentissimum gubernatorem professus, s. s. e. Et erit in die illa, exaudiam, dicit Dominus, exaudiam cælos, & illi exaudient terram, & terræ exaudiet triticum, & vinum, & oleum, & hæc exaudient Iezrahel. Et rursum, Facientem Arcturum & Orionem, & conuertentem in mane tenebras, & diem in noctem mutantem: qui vocat aquas maris, & effudit eas super faciem terræ. & Qui facit terram in fortitudine sua, præparat orbem in sapientia sua, & prudentia sua extendit cælos: ad vocem suam dat multitudinem aquarum in cælo, & eleuat nebulas ab extremitatibus terræ: Fulgura in pluuiam facit, & educit ventros de thesauris suis. Qui ædificat in cælo ascensionem suam, & fasciculum suum super terram fundauit: Qui vocat aquas maris, & effudit eas super faciem terræ.

Est autem mundi totius rotunda & sphaerica communicatione virtutis erga terram, atque inferiores partes oportuna figura, s. s. e. Qui sedet super gyrum terræ, & habitatores eius sunt quasi locustæ. Qui extendit velut nihilum cælos, & expandit eos sicut tabernaculum ad habitandum: Quod enim Latine vertimus Gyrum, Hebraicè *חֹג* est: quod proprie circum vel sphaeram interpretamur; quippe à *חֹג*, nomen *מֵחֹגָא* deducitur, quod Latine circum significat.

Neque verò æternus mundus est, sed temporis initio vnà cum tempore ipso conditus, & pro Dei ipsius consilio & voluntate mutandus, s. s. e. Hæc dicit Dominus creans cælos & formans terram, & quæ germinant ex ea. & Initio tu Domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt cæli. Ipsi peribunt, tu autem permanes; & omnes sicut vestimentum veterascunt. Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur. & Qui fecit cælos in intellectu, & firmavit terram super aqua, & fecit luminaria magna, Solem in potestatem diei, & Lunam & stellas in potestatem noctis.

Altissimæ autem mundi partes cæli sunt, vltra quas aquæ inesse creduntur his quæ intra orbem sunt aquis raritate, perspicuitate & omni naturæ parte, magno discrimine excellentes, s. s. e. Quia magna est super cælos misericordia tua: Hoc enim cælum altissimum esse ostenditur, quo diuinæ misericordiæ infinitudine superatur. Et dixit Deus, Fiat firmamentum in medio aquarum, & diuidat aquas ab aquis: Est autem firmamentum quidquid à terræ & aquæ superficie vsque ad supremi cæli summa constant, quod aliis nominibus cæli & cæli cælorum dicitur. Et rursum scriptum est, Benedicite aquæ omnes quæ super cælos sunt Domino.

Neque verò semel conditus mundus casu agi permissus est, sed præsentis ac perpetuo Dei consilio gubernatus, iisdem quibus incepit, legibus perseuerat, nunquam vel omnino hæcenus perturbato ordine, nisi semel tantum diluuij tempestate, idque ex diuini con-

filijs & iudicij sententia, deinde rursus continuata serie usque ad finem ipsum temporum rerumque omnium rationem integram obseruaturus, nunquam hactenus vel motu deficiens, aut lassus, vel usu detritus, quamquam quasdam partium vicissitudines passus; tamen totus ipse sine sui detrimento conseruatus, idque Deo perpetuo agente & gubernante, obtinet, sicut de his omnibus rationibus diuersis in locis scriptum legimus. Etenim firmavit orbem terræ qui non commouebitur. Parata sedes tua ex tunc, à sæculo tu es. Eleuauerunt flumina Domine, eleuauerunt flumina vocem suam: Eleuauerunt flumina fluctus suos à vocibus aquarum multarum. Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. & Qui ligat aquas in nubibus suis, vt non erumpant pariter deorsum. Qui tenet vultum solij sui, & expandit super illum nebulam suam. Terminum circumdedit aquis usque dum finiantur lux & tenebræ: Columnæ cæli contremiscunt & pauent ad nutum eius. & Si clauso cælo pluuia non fluxerit propter peccata populi, & deprecati fuerint te in loco isto, & confessi nomini tuo, & conuersi à peccatis suis, &c. subiungitur tandem, Da pluuiam terræ quam dedisti populo tuo ad possidendum. Et rursus etiam scriptum est. Quia sicut cæli noui & terra noua, quæ ego facio stare coram me, dicit Dominus, sic stabit semen vestrum & nomen vestrum. & Non igitur percutiam omnem animam viuentem sicut feci, cunctis diebus terræ sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hiems, nox & dies non requiescent. & Hæc dicit Dominus, Si irritum fieri potest pactum meum cum die, & pactum meum cum nocte, vt non sit dies & nox in tempore suo. & Potestas & terror apud eum est, qui facit concordiam in sublimibus suis. Quanquam verò mundus omnis integer, incorruptus, immutatusque permaneat, iussis tamen de causis nonnullæ in eo partes miraculo à Deo edito mutantur, s. s. e. Posuit flumina in deserto, exitus aquarum in sitim: terram fructiferam in asluginem à malitia habitantium in ea. Posuit desertum in stagna aquarum, & terram sine aqua in exitus aquarum. & Si continuerit aquas, omnia siccabuntur, & si emisserit eas, subuertet terram.

Mundi verò condendi duplicem causam fuisse legimus: alteram vsus, alteram verò euentus definit. Vtus enim fuit homini vt orbis principi gratis constituto destinatus: Euentus verò Dei ipsius conditoris laus, gloria, & honor summo iure consecuta. s. s. e. Dicit Dominus Deus exercituum, extendens cælum & formans terram, & ponens spiritum hominis in eo. & Cælum cæli Domino, terram autem dedit filiis hominum. Horum enim hominum felicitas & beatitas omnis in Dei laudem & honorem euadat oportet, s. s. e. Et omnem qui inuocat nomen meum, in gloriam meam creauit eum, formauit eum, & feci eum. Atque mundus omnis (vt diximus) perpetuis legibus ad finem usque ipsius à Deo conseruatur & fouetur, Qui custodit veritatem in sæculum.

Sunt verò tres in vniuersum maximæ mundi partes, cælum atque id omne cui expansionis firmamenti que nomen indidimus, terra & mare; in quibus cælum pulchritudine, & altitudine hominibus ignota præstat, s. s. e. Suspice cælum & intueri, & cõtèmplare æthera quod altior te sit. Et forsitan vestigia Dei comprehendens, & usque ad perfectum omnipotentem reperies. Excelsior cælo est, & quid facies ei? & Spiritus eius ornauit cælos.

D E T E R R A.

CAP. II.

MVNDI totius infimum ac medium locum ex diuini verbi decreto terra simul cum mari sortita est, ita vt ex vtroque globus integer sit constitutus, atque in ipsa orbis conditione primum terra aquis ob-

uoluta iussu Dei repente extitit, sedemque immotam occupauit, s. s. e. Qui fundasti terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in sæculum sæculi. abyssus sicut vestimentum, amictus eius; super montes stabant aquæ. Ab increpatione tua fugient, à voce tonitru tui formidabunt. Ascendunt montes & descendunt campi in locum quem fundasti eis. & Quoniam secundum altitudinem cæli à terra, corroboraui misericordiam suam super timentes se. Hæc vt contineatur, velut corporis ossa fulcimentum, montes firmissimam totius orbis & immobilissimam partem habet, s. s. e. Audient montes iudicium Domini, & fortia fundamenta terræ. & Cómota est & contremuit terra, fundamenta montium conturbata sunt, & commota sunt. & Quia in mantu eius sunt fines terræ, & altitudines montium ipsius sunt. & Commoueat e facie eius omnis terra; ipse enim fundauit orbem immobilem: ipse super maria fundauit eam, & super flumina præparauit eam. & Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terræ & plenitudinem eius tu fundasti.

Atque terra ipsa à Deo ad hominum vsus, suamque ipsius gloriam formata ex prima ruditate, & incommoda, atque inutili natura magnam multarum rerum gignendarum & conseruandarum vim, multiplicemque tum habilitatem, tum efficientiam ex diuini verbi beneficio cõtinet: quam rem differendo persequi, nec huius loci nec instituti, modò autem indicare satis fuerit. Scriptum est autem, Germinet terra herbam virentem, & facientem semen iuxta genus suum, & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum. & factum est ita. & Producat terra animam viuentem iuxta genus suum, iumenta & reptilia, & bestias terræ secundum species suas. factumque est ita, &c.

Eadem verò terra iis quas educat animantibus omnibus, atque adeò hominibus alendis, satis abundè quod suppediret, & in se habet, & oportunè producit magna cum humani & sapientis animi admiratione. s. s. e. Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & vniuersa ligna quæ habent in semetipsis sementem generis sui, vt sint vobis in escam, & cunctis animantibus terræ, omni que volucri cali, & vniuersis quæ mouentur in terra, in quibus est anima viuens, vt habeant ad vescendum: & factum est ita. & Quam magnificata sunt opera tua Domine: omnia in sapientia fecisti, impleta est terra possessione tua. & Qui emittit eloquium suum terræ, velociter currit sermo eius. & Misericordia tua Domine plena est terra. & Hæc dicit Dominus, creans, & ipse Deus formans terram, & faciens eam; ipse plastes eius, non in vanum creauit eam; vt habitaretur formauit eam. & Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terrarum & plenitudinem eius tu fundasti.

Huius porro generis natura omnis vnà cum virtute, habilitate, opportunitate, atque omni denique sibi diuina liberalitate indito ingenio, Hebraico nomine **A R E T S** propriè appellatur, quæ ante perfectam sui naturam **I A B A S S A**, id est arida, dicta est. Idem verò nomen Latina lingua transpositis literis, & sibilationis peregrinæ difficultate vitata, **T E R R A** accepit. atque de eius perfectione & virtute à Deo accepta & conseruata. Scriptum est igitur, Perfecti sunt cæli & terra, & omnis ornatus eorum.

At verò prima illa & antiqua terræ fertilitas ipsorum cultorum culpa & noxa non nihil vitij accepit, ipsorum crimen antiquum exercitatione sui necessaria aliquo modo vltura, atque adeò etiam ne otio & segnitie scelus augeretur, sed occupatione potius aliquantulum impediretur, necnon cultura ipsi adhibita humani animi virtus exercitaretur, aut in officio contineretur, opportunitatem allatura, s. s. e. Maledicta terra in opere tuo. in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ. Spinæ & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terræ. & Emisit Dominus Deus hominem de

nam de Paradiso voluptatis, vt operaretur terram de qua sumptus est.

DE MARI.

CAP. III.

ANTE explicatas mundi totius partes, aquæ omnia aut erant, aut confusis rerum elementis turbantes celabant, s. s. e. Latet enim eos hoc volentes quod cæli erant prius, & terra de aqua, & per aquam consistens Dei verbo. Et dixit Deus, Fiat firmamentum in medio aquarum, & diuidat aquas ab aquis: & fecit Deus firmamentum, & diuisit aquas quæ erant sub firmamento, ab iis, quæ erant super firmamentum. aquas autem quæ sub firmamento erant, in vnum locum congregatas, nouo indito nomine, & transmutata vt natura, ita etiâ appellatione ex *MAIIM*, *IAMIM*, hoc est Maria vocauit. eam autem naturam tum mobilitate, & liquido fluxu, atque peruia grauioribus, vel durioribus corporibus secabilitate, necnon & opportunum locum facile occupandi continua quadam eademque diuisibili magnitudine aptauit: additaque admiranda virtute, multarum animantium generibus variis, ac numero ferè carentibus, educandis, alendis, idoneum verbi iussu effecit suo.

DE TERRÆ ATQVE

MARIS ORBE.

CAP. IIII.

EX vtraque autem maris & terræ natura, vnum veluti corpus, Deus esse voluit, generis quidem formis dispar & distinctum, rectæ verò ad animantium omnium, atque hominum præcipuè habitationem & vsum efficientiæ, & commoditatis communicatione & societate penè idem. Namque terra primum ex diuini verbi decreto extitit, aquarum verò abyssus illa, terra ad sinistram relicta in vnum locum, hoc ex se ad dexteram partem secessit, vnamque continuam regionem occupauit, variis sinubus & anfractibus terras aliquando aperiens atque intrans, qua continentem habitabilis tractum alluit, non nusquam verò interrumpens & ambiens, qua insulas constituit, atque ita qua vnum est, & vastum abyssi magnæ; qua verò terras aperit atque intrat, aut circumluit, marium nomen obtinuit. ita tamen maria multa dicitur vt vnum tantum locum quacunque permeabilem, continuato aquarum elemento occupet; terminum, quem à principio Dei definitione accepit, perpetua obseruantia custodiat, nunquam amplius terram vt occultet, quamuis assiduus fluctibus impetatur occupatura vniuersam, ac tantum aliquando inundatura, quantum diuini consilij permissu concessum acceperit. Habet autem plerumque pro muro & vallo arenam mollem, hoc est, æternum diuinæ prouidentie & custodiæ argumentum, s. s. e. Congregentur aquæ quæ sub cælo sunt, in locum vnum, & appareat arida: & factum est ita, & vocauit Deus aridam terram, & congregationem aquarum maria; & vidit Deus quod esset bonum. Animantium generi omnium educando, & hominis constituendo in orbe principatui commodam, hanc constitutionem indicasse Deus dicitur. Et scriptum est, Qui posui arenam terminum mari, præceptum sempiternum quod non præteribit. Et commouebuntur & non poterunt, & intumescunt fluctus eius, & non transibit illud. & Nunquid mare ego sum aut cetus, quia circumdedisti me carcere? Et iterum scriptum est. Abyssus dicit, Non est in me: & mare loquitur, Non est mecum. & Iudicia tua abyssus magna. Totius autem maris aquæ suis in locis congregatæ, in rotundam formam coguntur, ita vt media sui parte altiores, ad terræ verò littora humiliores depressioresque sint. ideoque ex terra in mare nauigaturi descendunt, ipsa etiam abyssus hanc rationem obseruat suo (vt diximus) loco conclusa atque contenta, s. s. e. Congregans sicut in vtre aquas maris, ponens in the-

sauro abyssos. & Qui descendunt mare in nauibus, facientes operationem in aquis multis: ipsi videntur opera Domini, mirabilia eius in profundo. & Surrexit Ionas vt fugeret in Tharsis à facie Domini, & descendit in Ioppem, & inuenit nauem euntem in Tharsis, & descendit in eam. Ioppem in alto sicam legitimus, & tamen ad littus maris, ideoque in eam descenditur, & inde in nauem quæ etiam mari in ipso eminet. Est autem mare ad hominum nauigationes, & terrarum communicationes commodum, vt quæ pro varia locorum terræ natura, alias atque alias diuersa gignuntur, & fiunt, in humanos vsus commodius conferantur, atque etiam piscium ipsorum, & rerum, quæ in aquis, non vna aut forma, aut vtilitate continentur, commoditas hominibus ipsis nauigationis opportunitate contingat, s. s. e. Quid est homo quod memores eius, aut filius hominis quoniam visitas eum? minuiisti eum paulo minus ab angelis; gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius; oues & boues vniuersas, in super & pecora campi; volucres cæli & pisces maris, qui perambulant semitas maris. & Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & præsit piscibus maris, & volatilibus cæli, & bestiis vniuersæque terræ. Hanc vniuersæ terræ adeundæ & dominandæ hominibus facultatem mæ ad nauigandum commodum præbet: neque verò huic rei obstant maris tempestates & turbationes, quippe quæ non, nisi Deo volente, accidunt, & eodem iubente repente sedantur. Scriptum est enim, Tu dominaris potestati maris, motum autem fluctuum eius tu mitigas. & Spes omnium finium terræ, & in mari longè: præparans montes in virtute tua, accinctus potentia. Qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum eius. Et statuit procellam eius in auram, & siluerunt fluctus eius, & lætati sunt quia siluerunt, & eduxit eos in portum voluntatis eorum. & Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus.

Hoc igitur mare ambitione atque alluione sua duas habitabiles partes relinquit, alteram terram omnem siue continentem, alteram terram insularum, siue maris insulas dicimus, s. s. e. Rex verò Assuerus omnem terram & cunctas maris insulas fecit tributarias. Et cunctis regibus Tyri & vniuersis regibus Sidonis, & regibus terræ insularum qui sunt trans mare. & Reges Tharsis & insularum munera offerent.

Præterea mare latissimam totius orbis partem occupat, extenditur enim ultra medium, ad dexteram Orientis Solis & terræ, vel omni vel insulis comparatum amplitudine excellit: altera verò ipsa secundum longitudinem superatur: longitudinem autem dicimus spacium ab Ortus Solis vsque ad Occasum, siue (vt Genes metiuntur) ab Occasu ad Ortum iacens, s. s. e. Longior terra mensura eius, & latior mari. quam obrem non malè dixit quisquis ille auctor extitit, Mare positum est in spacio loco vt esset altum & immensum.

DE TERRA, MARIBVS

ET FLUMINIBVS.

CAP. V.

TERRA omnis quæ Hebraico nomine *THEBEL* *תבל* vocata, Latine habitabilis dici potest, nec continentie nec naturæ viribus vna est. Variè enim aquis maribusque diuisa variam ad habitandum commoditatem aliis atque aliis Gentibus præstat, ita tamen vna est, vt quæ ob soli & cæli disparitatem dissimilia profert, commerciorum, & peregrinationum opportunitati in communes vsus exponat; atque ita Dei beneficium probet suis, s. s. e. Misericordia tua Domine plena est terra. Ea autem, vt mundus omnis, angulis differt quatuor, quorum nomina à cæli regionibus, vel à ventis, vel ab aliis insignibus rebus imposita sunt, s. s. e. Post hæc vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne flarent super terram,

per terram. & illud, Omnes qui circa eum sunt, præsidium eius & agmina eius dispergam in omnem ventum, vnde Sol oritur, Oriens nominatur aut Ortus; vbi occidit, Occidens vel Occasus, vel mare: qua decurrit dextra, vel Theman & Meridies, ad sinistram Aquilo siue Septentrio: Hebraicè autem, KED-DEM, IAM, NEGEB, siue IEMIN, & ZAZAPHON, s. s. e. Dilataberis ad Occidentem & Orientem, & Septentrionem, & Meridiem. & Ab ortu Solis vsque ad Occasum laudabile nomen Domini. & Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terræ & plenitudinem eius tu fundasti; Aquilonem & dexteram tu creasti. Terræ autem omnis habitabilis locus duplici mari & Orientis flumine magno, & Occidentis terminis definitur, s. s. e. Et potestas eius à mari vsque ad mare, & à flumine vsque ad fines terræ. Atque terra omnis quacunque iacet, mari terminatur, s. s. e. Spes omnium finium terræ, & maris remotorum. Habitat autem terra magis secundum longitudinem quam secundum latitudinem. Multæ enim partes à Septentrione & à Meridie, vel propter æstus vim, vel propter frigoris importunitatem cultore carent, interpolatisq. habitatoribus coluntur. Ab Oriente verò in Occidentem omnis continuatis hominum sedibus frequentatur, s. s. e. A Solis Ortu vsque ad Occasum magnum est nomen meum in Gentibus. Atque terra omnis suis rationibus absoluta, & efficacitatibus instructa, ornataque constat, ad vsus hominum comparata, s. s. e. Igitur perfecti sunt cæli & terra, & omnis ornatus eorum. & Cælum cæli Domino, terram autem dedit filiis hominum. Porro maria & fontes, & flumina maximas terræ opportunitates afferunt, & ad animantium potus, & ad agrorum culturas commerciorumque vsus, & piscium aliarumque rerum copiam suppeditant, s. s. e. Domini est terra & plenitudo eius, orbis terrarum & vniuersi qui habitant in eo: quia ipse super maria fundauit eam, & super flumina præparauit eam. Omnia autem flumina exeunt à mari, & in mare recurrunt, multis nominibus locisque distincta. sed quæ terram præcipue instruunt, quatuor maxima sunt ex eodem fonte, in varias partes diducta, s. s. e. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradysum, qui inde diuiditur in quatuor capita: nomē vni Pison; ipse est qui circuit omnem terram Hauilah, vbi nascitur aurum; & aurum terræ illius optimum est, ibique inuenitur Bdellium & lapis onychinus. Et nomen secundi Gehon; ipse est qui circuit omnem terram Æthiopiæ. Nomen verò tertij fluminis Tygris, ipse vadit contra Assyrios. Fluuius verò quartus ipse est Euphrates. Atque Pison pleno alueo, eodemque magno fluit perpetuo: Gehon verò per vindemiam, Euphrates semper plenus. Tygris autem sub primæ æstatis tempora exundat. Terræ autem aquarumque globus ita compactus est, vt ab Ortu in Occasum per Aquilonem longior terra quam mare sit. Latitudinem verò ab Aquilone terra, à Meridie mare occupet, quod ab Orientis regionibus in Occidentem deflexum terræ duplicis maris nomine alluit, s. s. e. Et à ciuitatibus munitis vsque ad flumen, & à mari de mari. & Dominabitur à mari vsque ad mare. & Tui sunt cæli & tua est terra, orbem terrarum & plenitudinem eius tu fundasti; Aquilonem & mare tu creasti: Et à Solis ortu & Occasu, ab Aquilone & mari. & Commouebuntur à mari vsq. ad mare, & ab Aquilone vsq. ad Orientem. At verò mare illud magnum nisi qua terras subiens, promontiorum aut tractuum sinibus admissum excipitur, vnum ac perpetuum continuumque est, multaque abyssus in vniuersum dicitur, s. s. e. Ecce vocabat iudicium ad ignem Dominus, & deuorauit abyssum multam, & comedit simul partem. & Iustitia tua sicut montes Dei, & iudicia tua abyssus multa. Ex hoc autem mari duo celeberrima in terras insinuantur, à

Meridie alterum, ab Occasu verò alterum. hoc magnum & Occidentale, & nouissimum mare, & mare indefinito nomine. Illud verò mare deserti & mare solitudinis dicitur. Atque magnū in hoc mare piscium aliarumque animantium copia refertissimum insignem draconē habet, siue cete siue alio nomine Latine dictum, qui cum in mari natat, semitam repleuit aquis: nauibus etiam excipiendis & ferendis, atque nauigationibus exercendis apprime idoneum est, s. s. e. Hoc mare magnum & spatiosum manibus, illic reptilia quorum non est numerus: animalia pusilla cum magnis, illic naues pertransibunt. & qui descendunt mare in nauibus facientes operationem in aquis multis, ipsi viderunt opera Dei, & mirabilia eius in profundo. Illud verò alterum iunci siue papyri illius, & carecti quæ ad scribendum instrumēta suppeditant, est feracissimum. vnde ZZYPH cognomen accepit. Sunt præterea & alia loca quæ fluminum defluxionibus exceptis magnā aquæ vim continent, atque maris etiam nomē fortiuntur omnia hæc vnà cum ipsis fluminibus, s. s. e. Creauitque Deus cete grandia & omnem animam viuētem atque motabilem, quam produxerant aquæ in species suas, & omne volatile iuxta genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum, benedixitque eis dicens, Crescite & multiplicamini, & replete aquas maris. Ex his autē quæ nobiliores in sacra geographia habentur, sunt mare antiquius siue Orientale, quod posteriora secula Genezareth, Galilææ, atque Tyberiadis appellarunt: Et quod subuersis quondam magnis vrbibus extitit, Salis mare dictum, & apud Ezechielem Orientale appellatum.

DE TERRÆ DIVISIONE.

CAP. VI.

TERRAM filiis Adam omnibus colendam communiterque habitandam concesserat Deus, s. s. e. Et creauit Deus hominem ad imaginem & similitudinem suam, ad imaginem Dei creauit illum, benedixitque illi Deus, & ait, Crescite & multiplicamini, & replete terram, & subijcite eam, & dominamini piscibus maris, & volatilibus cæli, & vniuersis animantibus quæ mouentur super terram. Et rursus: Ingredimini super terram, & crescite & multiplicamini super eam. Eam autem omnem vt communem, ita communi studio coli, habitari, atq. vnius Dei cultui addici oportuit: sed hominum malitia factum est, vt primum linguis, opinionibusque diuisis, cultus etiam per varios errores turbati diducerentur, s. s. e. Et eiecistis Sacerdotes Domini filios Aaron, atque Leuitas: & fecistis vobis Sacerdotes sicut omnes populi terrarum: quicumque venerit & initiauerit manus suas in tauro, de bobus, & in arietibus septem, sit Sacerdos eorum qui non sunt Dij: Noster autem Dominus est quem non dereliquimus.

Sed cum hominū in malum consensio pertinax, diuinum de orbe terrarum colendo consilium retardare moliretur, linguarum confusione inducta, euenit, vt vel dissidetibus iam animis & studiis singulæ quæ tunc extabant familiæ suas vsurparent, occuparentq. sedes, retentis vel generis, & nominis societatibus, vel antiquis etiam maiorum suorum similitudinibus. Namque trium filiorum Noe, Sem, Cham, & Iaphet, varia ingenia & studia, varia etiam fortis diuino iudicio editæ exempla relata sunt. Diuisa autem est terra in diebus Phaleg, circa annum mundi millesimum septingentesimum & nonagesimum.

GOMRI, siue COMARI & CYMRI.

CAP. VII.

FILIORVM Iaphethi prima familia Gomer loca prima ad Septentrionem obtinuit, cui altiori etiam regione affedit Magog, inferiori verò ad ortum nonnihil semotiori Madai loca à Meridie montibus Ararat; à Septentrione mari, postea Caspio dicto conclusa occupauit: litora autem ad sinistram latus terræ in mari penitus

Isa. 1. 4.
E. 15. 11.
Isa. 79. 12.

Deut. 3. 17.
E. 4. 49.
Isa. 3. 16.
E. 12. 3.
4. Reg. 14. 25.

Isa. 103.
22.

Isa. 107.
22.

q. 10

Gen. 1. 25.

Isa. 2. 2.
Zach. 14. 8.
Iohan. 21. 12.
Gen. 22. 17.
Ezech. 47. 18.

Gen. 1. 27.

Gen. 3. 27.

2. Paral. 9.

Gen. 10.
E. 11.

Ezech. 28. 6.
Massagetæ
Mædi
Taurus
mons.

penitus procurrētis Iauan tenuit. vnde & in aduersam maris oram facile traiciens, non modò continentem tractum, sed interiectas mari insulas & oppositarum etiam terrarum portus familiis repleuit suis. Harum prima Elisa gentis nomine Elis vocata, oppositi littoris oram, qua mare Ortum aspicit, incoluit. Secunda verò nauigationem longius producens, vnà cum nauigandi peritia cōmerciorum, & mercaturæ facultatem fortita, in Meridianæ terræ littus opportunū copias tra duxit, atque emporium totius terræ celeberrimum; Tharsis nomine instituit; quam postera secula deductis ex Tyro coloniis Carthaginē dixerunt. Porro Kithim & Dodanim postremi Iauan filij magnarū insularum earundemque fertilissimarum cultura delectati sunt. Deinde Kithim angustię iam locorum pertesi, primam oppositam procurrentis in mare terræ oram coloniis deductis tenuerunt, suo ipsorum indito nomine vocantes, vnde & vrbi illius regionis antiquissimæ nomen Caietæ factum arbitramur, quidquid fabulosa poëtarum ingenia secus finxerint. Corruptis aut mutatis vocibus, postea Kithim Cretenses, Dodanim Rhodij appellati sunt. Post vicina Iauan loca Thubal tenuit, vt genere, ita etiā lingua coniunctus; ille enim Ionicum, hic Latinum propagauit sermonem. Sed ex eodem Iapheth postremò nati, Mosch superiores, & Septentrioni magis subiectas sedes: Thirax verò inferiores, & Ortum Meridiemque spectantes, secundum maris littora optarunt: nominaque terris à se indita vsque ad multa secula prodiderunt, atque alijs gentibus nonnihil immutata prodiderunt. Alteri enim Thracia, alter Moschouia nomen perdurauit. Sed inter Mosch populos Gog & Magog præcipue illustres habentur. Hos inter duos frequens Ascaniorum familia patre Aschenaz interiora ferè omnia loca, & maritimarum non exiguam partem habuere, gemino mari conclusi, altero ex magno mari, à Meridie in Septentrionē procurrente, altero autem ex abyssu multa ab Occidente inducto, atque Aquilonis tractus altius etiam quàm illud subeunte. Inter Magog & Mosch Riphath longè protensam regionem & Aquilonaribus frigoribus obnoxiam incertis finibus penetrauit, Ripheamque gentem de nomine dixit suo. Huic vicinus Thogarma concessit; montosis partim, partim campestribus extentus regionibus, atque ad Ortum magis quàm Riphath accedens. In hoc omni terrarum tractu postremas & remotas Occasum versus terras, duo posterioribus seculis cultores adiere, vt quibusdam videtur, Thubal, vel, vt nos arbitramur, Tharsis nepotes; alteri Sepharad, alteri verò Sarphath, nomen fuit: ille Hesperidam, hic superiorem Hesperidi, latamque prouinciam tenuit, quæ post longo tempore Gallia dicta est. Omnium autem horum filiorum Gomeri regiones mari à quatuor ferè ventis, vel inducto, vel ambiente, coactæ, angustiores multò quàm cæteræ duæ terræ partes esse deprehenduntur. ac nisi quibusdam nō ita magnis spaciis aliæ alijs adiungerentur, insulas ferè efficerent singulæ; atque adedò integra ipsa pars, quæ cæteras regiones continet; omnes mari vndique multis locis admissa, atque ab Occasu accepto, nisi qua Riphath & Magog habitant, ferè insula tota est. Quamobrem & propter portuosas multis in partibus, nauigationumque commercio commodas oras; insulæ gentium omnes illæ partes appellatæ sunt. Atque terra ipsa omnis quidem habitabilis, cultoribusque frequens est: ideoque opportunis ad vitam rebus, vel sua ipsius natura, vel commerciorum causâ abundè instructa: sed quædam tamen partes quibusdam rerum commoditatibus præcipue celebrantur. Namque Thogarma equis & mulis abundare dicitur. Iauan, Thubal & Mosch, homines mercedibus venales, operisque locandis habiles procreant. atque ob metallorū copiam æreis vasis, instrumentoque omni ferreo, armorumque generibus variis, tum cūdendis, tum fundendis, & idoneam materiam

& apta artificum ingenia continent. Elisa molliori hominum cultui & ornatui aptam purpuram, hyacinthinoque colore probatas lanas suppeditat. Cultores ad multa habiles, vt familiis, ita linguis quoque distincti, quæ tamen omnes vnus primæ originis vestigia hætenus retineant: illam Gomeriam, siue Cymram, vel Cymbricam fuisse existimamus, quæ prolatione nonnihil varia, maximæ adhuc incolarum parti hætenus retinetur. Bello ferè omnes idonei & apti, nec parum etiam exercitati, sed in his præcipue Mosch & Thubal equis in bello vtuntur: loriceis induti, gladiis & hastis pugnat, vulnera scutis vitant. Thogarma frequens populus belloque ferus, & multis aliarum gentium nationibus pertinaciter infestus, Turcarum gentis origo. At verò cultores Kithim, & belli vsu, & classes per mare deducendi peritia insignes Assyriis, atque Hebræis præcipue infensi habitū sunt. Atque hætenus primæ orbis terræ partis, spacio quidem breuissimæ, cultoribus verò frequentissimæ situm, formam, atque ingenium descripsimus.

DE SECUNDA TERRÆ

PARTE. CAP. VIII.

MAGNAM terræ partem Cham multiplici sobole occupauit, tum primis deducendis coloniis, tum impetu in alienas regiones facto, bellorumque hostili aduersus rudes & inermes populos exercitatione. Atque primus omnium Chus penitiores versus Theman sedes tenuit, lato satis tractu, sed tribus è partibus maris ambiente incluso ab Ortū & Occasū, & quæ in acutum definit Meridie. Huic & tempore & loco proximus Misraim continuam à dextra, atque mari magno à sinistra finitam regionem tenuit. tertius Phut extremam ferè eiusdem continentis oram, adiit duobus maribus definitam, ab Occasu abyssu multa, ab Aquilone mari magno qua alteri coniungitur angusto: deinde sinibus ad Sarphath, & Thubalis partem ad dextram, atque ad ipsam Phut oram à sinistra reductis lōge omnium aliàs, qua diffunditur, locorum latissimo. Atque ita omnis illa pars, quæ interiecto mari Gomeri dictioni opposita est, tribus Cham filiis cessit; cui cum vnus adhuc esset filius Canaan, mediam inter vtriusque partis terminos, latam magis quàm longam regionem, secundum magni maris littora optauit, quæ ab Ortū flumine Iarden dicto à dextra fluuio Misraim siue Ægypti, à sinistra reducti maris sinu atque Gomeri sinibus clauditur. Sed filij Chus, à patre obtentis non contenti sedibus, secundum Suph maris sinum, ad Ortum & Occasum, atque ad dextrā & Aquilonē quæ producuntur, littora coluere, variaque variis locis nomina ab ipsis ducibus indidere. Zzeba vltiorem sinus oram ad Ortum & Aquilonem. Zzabtha citeriorem delegit: Raghma magis etiam quàm Zzeba ad Aquilonem & Ortum, qua magni fluminis Euphratis aquas sinus ex abyssu multa angustè inductus, excipit littoribus, confedit. inter Zzabah & Ragma, interiecta loca tres populi tenuere. Zzabthecha, Seba, & Dedan, ille Chus, hi Ragma filij. sed Dedan superior cæteris Euphratis confinia habitans; Canaan ab Occasu longo interiecto solitudinum tractu habebat. Secundus autem filius Cham à patre ad Occasum profectus, loca sibi primū optata, à dextra & Occasu abyssu multa, ab Aquilone verò Phut sedibus definiuit. Vltimus autem ex filiis Chus Nimrod, qui angustiores fratrum sibi, & sedes & leges arbitratus, quæ iure partitionis obtinere non poterat, inuento bellorum latrocinio adortus cepit; primusque post diluuium non terras modò, sed terrarum cultores ipsos, nomine regni inducto subegit. & quæ populorum antea communia fuerant, singulari dominationi arrogauit. Is autem regni arcem in Babel primū linguarum, & studiorum diductione nobili loco struxit, idque dominationis caput constituit, quod fuerat confusionis initium. ea autem fuit in Senaar campe-

campestri regione, vbi munitissima & florentissime vrbes ab eodem occupatae & constructae sunt, ab amplitudine dicta Erech, & Achad, & Chalneh. Non multo autem post tempore Assur, ex illis dominationis angustiis profectus, noua etiam regnandi cupiditate actus, à rege suo deficiens, proximam regionem occupauit; eamque nomine suo appellatam, armorum imperij in omnem ferè terrarum orbem dilatandi principem facere inchoauit. Nobilissimis & frequentissimis vrbibus structis, Niniueh prima, deinde, ab amplitudine vocata Rahoboth ciuitate, & Calahh, & Rezzem, quae inter Nineueh & Calahh, sita, non tamen aut exigua, aut infrequens, sed magna etiam & populo plena fuit.

Porro Mesraim progenitis à se filiis vicina sibi Occasum versus loca adeunda habitandaque concessit inter se ac Phut fratrem, proximos autem sibi Ghanamim populos à filij nomine dictos constituit: deinde Lehabim, qua mare in terras lato sinu recipitur, qua rursus terrae cedit, Ludim vicina Tharsis habuere: sed interiora sub Tharsis tenuere Nephthuchim. Hinc rursus per Misraim tendentibus primi Chasluhim visebantur inter Misraim, & Seba super oram maris Suph, interiora etiam terrarum tenentes: His autem proximi Aquilonem versus, Petruzzim Mediterranea loca obtinere, quos cōsecuti Philistim, magni maris vsurpauere funiculum, & cōtinētia littora. Vrbibus olim praecipue insignibus Gaza, Ascalonie, Accarone, & Gath habitauerunt, in has sedes, vt vera tradit fama, à Caphthorim, deducti ex Peleseth regione. Nam Caphthorim longum terrae in mare procurrens possedere tractum (à Prophetis Insulae nomine appellatum) habitarunt Ararat motibus ad Ortum relictis, ipsi inter duos magni maris penitissimos proiecti sinus, eosdemque latissimos: vicinos habuere, à Meridie Canaan, ab Aquilonie Mesios. Regionum atque hominum varia ingenia sunt, illae autem singulis magis illustres res, Chus Topazios sui generis optimos fert: ater cultoribus cutis color: inter armorum vsus scuta ad defensionem apprimè fabrefacta gestant. Saba auro ac thure abundat: homines ipsi vicinae Huts regioni infesti perniciosique fuere Saba & Ragma auro & gemmis diuites, aromatum mercatores illustres sunt. Dedan aulaorum & tapetum artificio insignes. Ex filiis Misraim, Ludim arcu dexterrimi habentur: Lehabim parmis muniuntur. In eodem tractu alia ex gente Tharsis mercatura nobilis Orientis prouinciis ferrum, argentum, stannum, & plumbum, ex Sepharad comportatum, frequenti commercio suppeditabat. Terra ipsa praeter cetera leonum praecipue generosorum nutrix est.

TERTIA TERRAE PARS.

CAP. IX.

Filij Sem.

CONTINENTIS terrae longissimam partem, atque à mari magno penitus remotam, nec valde etiam abyssu magnae propinqua, familiae ex Sem propagatae sibi in sedes acceperunt, negotiationis marinae non vsque adeo, atque ceterae gentes, studiosi, rebusque intra regiones suas natis, non minus beati, quam contenti. Fuere autem numero duae ac viginti, omnesque vna dempta terminos sibi ab Occasu praescribere maris magni oram, qua sinus super Caphthorim in reductas terras contendens excipitur, ab Ortum verò nullos, nisi quos ipsum peragratae habitabilis terrae spacium ab initio constitutos teneret. Itaque prima ultra Euphratis fluminis ripas ab Ortum fixa sede, secundum flumen ipsum extensi, atque ultra montes Ararat siue Aram, supremos tractus maximi illius intra terras contenti lacus oram ambiere, atque vltius etiam ad Ortum procurrentes continuatis aliorum aliis regionibus ad plurima milliaria, nullo ex aliis gentibus interiecto populo producti sunt. Fuit autem illa eorum habitandi series. Elam primus non longè ab Euphrate confedit super magnae abyssi sinum Achad proximus. Assur secundus fluuio affedit ad Ortum inter Arach & Chal-

neh. Arphaxad verò his superior ad Aquilonem secessit, citraque montes Ararat sedes optauit sibi. Lud traiecto amne, qua Tygris & Euphrates vno iam alueo contenti in mare procurrunt, ab Aquilone Elam habuit, ab Ortum amnem, & maris sinum, & Raghmah cōfinia; ab Occasu Seba prioris montana loca. Quintus demum Sem filius Aram, vicinos Babel regno occupauit campos, & montes, longissimo tractu ab Occasu in Ortum procurrentes, quos Ararat antiqui, posteriora tempora Taurum dixerunt. Sed hi praeterquam quod in duas alias regiones genus, nomenque integrum propagarunt suum; quae Aram Naharaim, & Aram Damaschi dictae sunt (namque ipsa Aram Soba, prima sedes appellata est) familias quoque ex se produxere, quae in vltiora loca culturae habitationisque causa migrarunt. Primae nomen fuit Hui; secundae Hul, quae ultra montes ad lacum consedentes maximè, vicinam sibi ab Ortum reliquerunt Madai. Tertia verò Gether dicta; ad Occasum inter montes & lacum fines constituit suos. Quarta Mes post Gether ad magni maris sinum perducta est. Sed ex Arphaxad, quem tertium Sem filium recensebamus, ortus est Saleh: ex Sale verò Heber; qui duobus à se susceptis filiis, alteri Palegh; alteri verò Iectan nomen imposuit: hic numerosa tredecim filiorum sobole ad vltimos vsque terrarum orbis tractus sedibus dilatatis penetravit. Primum enim ex procreatis à se filiis ac populis Elmodad ultra Mes, cōtinente solo ad Aquilonem locauit; super hunc verò Saleph secundum vltius Hassar-maueth ad Aquilonem quoque iuxta maximè lacum atque fluuium in lacum decurrente: fluuius verò traiecto atque ad Ortum conuerso tractu, Iarahh confedit quartus Iectan filius; super quem quintus Hadoram, inferior autem aliquanto, sed magis ad Ortum progressus est Vzai. Septimus Obal fines protulit suos ab Aquilonie. Deinde Abimael octauus, & Seba ab illis duobus filiis Chus; & hominis sono & generis alius, quamquam Latinis & Graecis eodem fere modo omnes appellari videantur. Post hunc porro longè processit Ophir, latissimeque patentes terras, secundum abyssi magnae littora ad Ortum extensus, solus obtinuit: Hauilah verò decimus tertius Iectan filius; totum terrae spacium tenuit, quod à Seba & Abimael, ad magnae vsque abyssi littora iacet; atque Gehon maximo amne, vnoque ex quatuor totius terrae celeberrimo alluitur. Ultra Ophir Iobab confedit decimus tertius Iectan filius, qui procreatas à se gentes ad Sepher longissimi montis subiectos tractus emisit. Porro Ophir, quem antea diximus, secundum abyssi magnae littora genus nomenque produxit suum, ad duas regiones angusto terrarum, sed longo isthmo interiecto distinctas, quae ad Salomonis vsque atque vltiora etiam tempora integrum retinere vocabulum Ophir; quod paulò post inuersum vtrique etiam parti seorsum adscriptum est, atque alterutra pars Peru; vtraque autem simul dualis numeri pronuntiatione Peruaim siue Paruaim dicta est.

Quae in regionibus, incolarumque motibus memoranda obseruauimus, illa sunt: Elam arcu plurimum in praeliis valet; sagittas enim & dexterrimè & celerissime simul intendit & iacit: Hinc cum Saba & Chaldaeis antiqua simultate bellum gerebat: Aram omnis, gemmarum, purpurae, pictarum vestium, byssi & serici mercaturam exercet maximam. Ophir omnis, siue vtraque Peru regio, auro abundat plurimo: inde etiam ligna Almagum mirae in aedificiorum ornamentis pulchritudinis, & pretiosi lapidis magna affertur copia. Aurum quoque Hauila terra gignit, idque optimum, & eadem Bedelah & Sohan; quos Assyrij Berillos vocant; praestatis naturae eximiaeque pulchritudinis lapides habet.

MISRAIM.

CAP. X.

Primogenitus Cham Misraim terminos sibi & filiis ab Ortum Mare Suph iuxta Pihahiroth & Baghal

Ezeph. 5.

Iere. 47. 4.

Iob. 47. 10.

Iere. 46. 9.

Iai. 60. 5.

Ezec. 27. 24.

Iob. 1. 4.

Ezec. 28. 21.

Ezec. 27. 14.

Ezec. 38. 13.

Genes. 10.

Genes. 10.

Genes. 10.

Iai. 52.

Iere. 49.

Iob. 1. 17.

Iere. 10. 9.

3. Reg. 10.

11.

Genes. 2. 13.

Ezod. 13. 17.

Iai. 11. 15.

Ezech. 29. 20 ghal Saphon; à Septentrione linguam maris magni & *Gen. 45. 25* Pelistim cōfinia, à Meridie Chus terminos; ab Occasu *Amos.* Phut confinē posuit. habet autem ab Aquilone turrem Syenes ditionis initium: situs illi multo quàm Philistim depressior. Eam annis olim Physon dictus, à perpetuo diuinæ prouidentiae & seueritatis argumento, à terre Chus montibus erūpens, totam à Meridie peruat; atque in canales diductus, quoad in linguam maris magni effluerit, hortorum instar irrigat, aquarumq. vi multiplicis seminis altrici fecundam adeo efficit, vt copiosissima messe ferē perpetuū augeat: atq. ideo propter annonæ vbertatem lacte & melle manare regio dicatur. Ipse calamorum & papyri mirē ferax longo tractu ad mare vsque nauigatur: piscibus abundat & variis & magnis. Aqua potui aptissima, si conseruata refederit; turbidior enim in alueo ipso est: vnde & Sihhor etiam nomen accepit. Præter multa, quæ terra ipsa sponte procreat, vel aliunde allata feliciter alit, triticum, hordeum, far, ac linum & optimum & plurimum profert, pomiferasque varij generis arbores nutrit. Pascuorum copia abundat, sed in ea re Goessen ager præcipuè commendatur, ad terminos vsque Chus pertinens. In ea antiquissimæ vrbes fuere; Thanis regia ac maxima, & flumini adiacens, septem annis post Hebron in terra Canaan condita: & On, & Soghan, & Noph. Pathros lato satis agro, Thahhphanezz, Migdol, & populo, ac militibus frequentissima No, totius terræ præsidium habita: & Zzeuene, alijs Syene dicta. Posterioribus autem seculis illustres fuere Python & Raghamezzez ex regio decreto; Israelitarum opprimendorum causa, magnis & frequentibus operis constructæ & munitæ. Regio omnis cultorum variorum olim propria; sed fame aliquando grassante in regiam possessionem Iosephi præfecti consilio empta, cultoribus restituta, quintam fructuum partem regibus quotannis pendere iussa est. Homines ingenio ad omnem artem idoneo, bellandi periti, curruum copia maxima in bello vtuntur. socios sibi in bello Chus, Phut, & Lehabim ex vicinia, & generis necessitudine cōiunctos adsciscunt. in rustica, familiarique comportanda re, plaustra, atq. asinos agunt, bobus terram colunt: lini artifices, textoresque elegantissimi habentur; byssum enim variam, atque optimam texunt. Piscatores in illis plurimi, retia & hamos ad capturam parant; lintribus ex papyro contextis vehuntur. Regi omnes & parebant, & tributa pendebant, præter Sacerdotes, quos rex consiliorum & auspiciorum causâ sumptuosè alebat. vasrum & versutum hominum genus, & ad populos non modò suos, sed alienos etiam fallendum maximè instructum, ac promptum: hi, cæli tempora, rerumque omnium naturas scire professi, obscuris verborum ambagibus, quæ ipsi arcana vocabant, atque incantamentorum varia & mira specie; cæteros in varios errores pertrahere. Deorum tot formas, quot animatum, ex quibus vsus caperetur, finxere, in quibus pecora & armenta præcipuè culta. Quamobrem & ab horum carnibus abstinebant, & pastores tanquam sacrilegos, ac deorum hostes auersabantur. Simulachra diis suis statuebant frequentissima. Incantationum & auguriorum his varia genera, variique sacrorum ritus. Magna sapientiæ congeneritæ iactatio, incredibilisque antiquitatis arrogantia. se enim primos hominum, nullius in terra familiaris, sed fluuij sui semen esse prædicabant. mortuos suos nō sepeliebant, cæterarum gentium more; verum arte medicatos in antris, vel constructis ad eam rem ædificiorum, & tumulorum molibus adseruabant. Ei artificio, & omni medicæ rei parandæ materiam ex Galaad comportabant.

ASSVR. CAP. XI.

Ezech. 27. 24 *Iudith. 2. 6.* ASSVR regionem ab Ortu Chelmaad, ab Occasu Aram, inter duos fluuios sita, ab Aquilone Chalahh, vel, vt nostri vocant, Cylicia montes definiunt.

Ea regio, quæ Septentrionem spectat, motibus non sterilibus munita, cætera omnino plana, & campestris duorum præcipuè fluminum maximorum multis anfractibus, & perpetuo decursu irrigatur: quorum nomina prima fuere HIDEKEL & Parath, deinde ab aliis gentibus Tygris & Euphrates dicta. Præcipuè in ea vrbes: Niniue, Assyrij olim imperij caput, & Imperatorum omnium, ab Assur primo conditore vsque ad Sardana-palum regia, situ adeo extensa, vt per omnes vicos, & plateas lustrari non breuiori, quàm trium dierum spacio posset, populo frequentissima, & multis præcipuis operibus, principumque Assyriorum insignibus ædibus ornata; muris omni arte, nisi fluminis diuinitus immissi irruptione, expugnatu difficillimis. Est & Rahhaboth ab amplitudine, vt superius commemorauimus, dicta, & illa vnde Cylicia initium & nomen duxit Chalahh, inter quam & Niniue, Rezzem maxima etiā olim sita erat vrbs. Hæc totius terræ imperium olim magna pompa, maximisq. opibus, nulli postea regioni æquandum tenuit. sed ob superbiam atque iniuriarum admissa scelera, à Babyloniis victa, illud summa cum ignominia amisit. Præter agrorum fertilitatem, quæ præcipuè in regione commendantur, sunt equi. virorum & mulierum ornatus, cultus & victus omnino luxum arguit. Incola hyacintho & purpura plerumque vestiuntur: viri foeminarum amoribus impensè dediti; sed qui à foeminis seduci aut superari, turpe existiment, idque iniquo ferant animo. bella equitatu plerumque gerunt.

BABYLON. CAP. XII.

CHALDIM siue Chasdim regionis caput Babylon illa maxima fuit, totius quondam terrarum orbis post Assur, domina, ad flumē Parath sita, instar magni montis ædificiorum magnitudinē habens: à Prophetis caliginosus, & pestifer mons dicta. in ea Chaldæorum regum arx fuit maximis sumptibus extructum opus, atq. à Nabuchodonosor ex deuictarum gentium spoliis perpetui imperij opinione & spe, munitum & ornatum. Breuem horum dominationem iniuria fecit, Deo iudice & vindice ad Madai & Parazz imperium transfere, locumque æterna solitudine & vastitate damante. Regio aquis omnis abundat, flumine in magnos canales diducto, frumenti apprimè ferax, fluminum ripæ salicibus frequentes. Homines, quo tempore imperium & propagabant, & tenebant, bello ferocissimi, pugnae dexteritate, & cursus celeritate præstares. equis & curribus in proelio utebantur; incantationum, auguriorum in primis studiosi: syderum rationes ac motus diligentissimè obseruabant: atque ex illis aliena fata, suorum prorsus ignari, sibi cognita esse iactabant. Deos præcipuè coluerunt, Bel antiquissimum Assur patrem, atque etiam Merodach & Nabo. Deorum ac principum statuis instructissima Babylon fuit, eiusque artis opifices habuit, & plurimos, & egregie peritos.

SVMMA CHALAHH

DESCRPTIO.

CAP. XIII.

CYLICIA ab Ortu & sinistra magnis montibus Ange Assur vicinis clauditur: à dextra verò regio illa est, quam filij Ismael primum tenere. ab Occasu autem filiis Iaphet, quos commemorauimus, præcipuè autem mari Elisa & Dodam adiacet. In ea vrbs est antiquissima Tharsis ex filiis Iaphet, illius alterius, quam diximus, Tharsis mater: & celeberrima quondam Melothi à Babyloniis exercitu aliquando expoliata.

MESOPOTAMIA, ARAM,

DAMESECH & ARAM SOBAL.

CAP. XIII.

INDE ad filiorum Iaphet fines, qui Austrum spectant, Aram Naharaim est sic dicta, quod inter duos fluuios

fluuios Hhidekel & Parath iaceat. Illustris in regione illa est Ragau, campus inter Parath & Hhidekel. Tygris salubres pisces alit, & Nahor vrbs, ab Abrahami fratre, vt creditur, condita & appellata. In ea etiam Mamre fluuius est memorabilis, & vrbs insignis Padan; Thare & filiorum, atque Iacob fratrem fugientis hospitio olim nobilitata. Huius regionis gentes vestibus vtuntur optimis, colore hyacinthino, & polymito; quas & in alias provincias transmittunt. Est deinde Aram alia mire fertilis, atq. amœna regio, duobus môtibus ab Aquilone, dexteraque vallata; quorum alteri Libano nomen est, cedrorum generosissimarum feracissimo, variarumque plantarum multis & elegantibus generibus instructo, gratissimo perpetuo odore, ceruis

etiam, capris, & aliis animantibus frequenti. Ex his môtibus duo præcipui amnes Abana, & Pharphar de-
missi interiectum campum rigâtes, maximorum hortorum speciem præbent. Totius regionis caput est Dameseck, antiquissima vrbs, & Israelitarum regum æmula. Ager ipse, frugum, fructuumque optimorum copiam suppeditat. Vino imprimis abundat nobili. Lanæ & naturæ ipsius vi, & artificum industria optimum colorem referunt. In agro desertum est, vbi Hazael ab Helia uate in Aram regem oraculo est inunctus. Inter Aram, Damesech & Aram Nahharaim duæ provinciæ sunt. Alteri antiquissimum nomen Aram-Sobal; Damasce-næ Aram, proximæ: alteram posteriora secula Apameam dixere.

4. Reg. 5. 12

Isai. 28.

Amos. 1. 3

Judith. 2. 17

Judith. 3. 14

Judith. 2. 17

Ezech. 27. 18

3. Reg. 19.

15.

QUANQVAM nostri instituti tantum fuerat Gentium situm, per antiqua nomina, quæ perpetuo in sacris libris Hebraicè obseruantur, solum indicare, & laborè conferendi illa nomina cum ijs, quæ postea in iisdem locis vel corrupta, vel immutata deprehenduntur, aliis relinquere, qui geographiæ expertes non essent, & vel sibi ea solis vel aliis etiam communicanda adnotare, tamen suâ quorundam amicorum, qui omnia quàm explicatissima à nobis, ad publicam vtilitatem, edi volebant, inducti, illorum locorum sedibus adnotatis, & non certo finè tamen non omnino incerto præscriptis, nomina etiam reddidimus, quæ à Ptolemæo, Mela atque aliis auctoribus sunt indicata, ex quibus nonnulla eandem omnino literarum consonantium vim, sed non eandem in vocalibus formam retinent, iuxta rationem à nobis sæpè alias expositam de nominum & verborum deprauatione, vel ex aliis linguis in alias deflexione: quam qui obseruarit, magnum profectò operæ precium faciet, non solum ad verba eiusmodi cognoscenda, sed etiam ad alias linguas ex aliis exiguo negotio perdiscendas. Nunc igitur, vt id breuiter agamus quod intendimus, animaduertendum est, à nobis totum orbem in tres partes diuidi, vnâ ad Ortum perpetuo extensam post æquatorem Septentrionem versus latam; huic coniunctæ sunt due ad dextram & leuam magnæ abyssi aquis per fretum admissis & interiectis, quas aquas Magnum mare appellari ostensum fuerat. dexteram partem Africam Geographi nostri dixerunt: sinistram Europam: longissimam, & his obiectam Asiam. Neque verò præter rationem accidisse olim videmus, vt orbis ab omnibus, qui de eius situ scripserunt, in tres tantum partes distingueretur. sed hoc perpetuum vestigium, & monumentum mansisse trium Noe filiorum, quorum familiis omnis olim orbis ita disseminatus est & cultus, vt semper tamen vniuscuiusque pars vt nominibus, ita etiam sedibus distingueretur: Septentrionalis enim & Occidentalis terra, quæ è Babylone, vnde diuisorum discessio facta est, continuatis itineribus oblata est, filiis Iapheth, quem Græci Iapetum dixerunt, cecit omnis. Meridionalis verò ad Occasum vsque ferè ab iisdem initiis, hoc est, à Babylonis confiniis cœpta secundo fratri Cham nomine, Græcis Cambisis dicto, est occupata, ab iis, quod reliquum fuit inter Aquilonem & Ortum filiorum Sem, fuit: ad oram enim maritimam Meridiem versus Chami nepotes Chus filij longum tractum vsque ad terram Hauila, quam Ganges rigat, obtinuerunt. Horum partes gentium & familiarum serie proposita nos distinguimus, & quoniam tabulam pro libri videlicet magnitudine pinximus angustiore, quàm vt capere posset singulorum nominum satis expeditas inscriptiones, eam rationem commodiorem existimauimus, si notis quibusdam secundum loca apposis in spacio extra tabulam relicto, earundem notarum obseruata serie, nomina adscriberemus antiqua. Est autè illa ratio, vt filios Iapheth numerorum Latine notæ indicent, I. II. III. IIII. V. &c. Sem verò familiæ numeris Græcis, quas cîfras vocant, notentur: 1. 2. 3. 4. 5. &c. Cham autem Gentes Romanarum literarum figuræ demonstrent, A. B. C. D. E. singularum igitur notarum series obseruata in tabula loca habitationum, in indice verò nomina ipsa demonstrabit Gentium. Nunc verò eadem seruata ratione posteriorum seculorum nomina apponemus.

PARS ORBIS IAPHETH
ADSCRIPTA.

Filiorum Japheth sedes.

- I. גומר *Gomer.* Comari ita dicti Melæ: aliis Cymerij vel Cymbri, namque ex Gomer Comari, & ex Gomaribus Cymbri procreati sunt.
- II. מגוג *Magog.* Massagetæ & Getæ Ptolemæo, Pomponio, & Straboni.
- III. מדי *Madai.* Mædi Geographis omnibus nomen retinent.
- IIII. יון *Iauan.* Ion, unde IONES & IONIA, nomē integrū Hebraicē tenet.
- V. תובל *Thubal.* Iberi Aquilonares iuxta Mæotidem Pomponio, nomine paulum mutato, aspirata detracta, & L. in R. affinem: ab his Hiberis deductæ coloniæ Hispaniā occupauere, eamq. Hiberiam, seque Hiberos appellarunt: unde constans Hispanis fama est, Thubal fuisse primum illius regionis cultorē. sed nos aliās de hac re differuimus.
- VI. מוש *Mesech.* Moschi Pomponio hætenus tumentur nomen Moschouitarū.

Filiorum Gomer sedes.

- VII. תירש *Thirax.* Thrax. unde Thraces & Thracia nomen retinent.
- VIII. אשכנז *Aschenaz.* Ascanij quondam dicti, postea Germani.
- IX. רפת *Riphath.* Riphaces siue Riphathes Melæ, aliis Riphæi.
- X. תוגרמה *Thogar.* Thurcæ Melæ, corrupto aliquantum vocabulo, tribus literis præcipuis conseruatis, TH. R. G.

Filiorum Iauan sedes.

- XI. אלישא *Elisa.* Elis. unde Græci omnes ἑλάνες dicti.
- XII. תרשיש *Tharshis.* Carthago in Aphrica, quā postea Pœni occuparūt. sunt qui Venetos ad Tharshis etiā referāt, & ad Phœnices quoq.
- XIII. כתיים *Chetim.* Cretēs olim dicti, ab aliis Cortini; à quibus ea Italiæ ora, quæ quondam magna Græcia dicebatur, habitata fuit; & vrbs constructa, quæ antiquum nomen retulit, CAIETA, quidquid alij fabulentur.
- XIIII. דודנים *Dodanim.* In libro Paralip. דודנים Rodanim Rhodij fuerūt, nomē & significationem retinētes: nam דוד דוד idem significat Hebræis quod ῥόδος Græcis.

DVORVM, QVI OCCIDVAS
PARTES INCOLVERVNT, NOMINA
& sedes incertis parentibus.

- XV. ספרד *Sepharad.* SPERIDES Hispaniam hi occupātes, Sperida vocauerūt; quo nomine à Græcis perpetuò illa regio dicitur.

- XVI. צרפת *Sarphath.* Eam partem Europæ obtinere quæ Gallia dicta est. nam Galli primi ex Asiæ parte Bithyniæ vicina venerunt; indeque nomen Galliæ secum detulere. ita perpetuā cognatio fuit Gallorum & Galatarum. erat autem Sarphath in illa Asiæ Gallia, à qua ex adiuncto distinguebatur Sarepta, siue Sarphath Sidoniorum. Iuuenalis:
*Quanquam & Cappadoces faciant equitēsque Bithyni;
Altera quos nudo traducit Gallia talo.*
Alteram Galliam vocat illam Asiaticam.

Filiorum Cham sedes.

- A. כוש *Chus.* Nomen adhuc sua lingua retinent. sunt Æthiopes, gentibus & populis varij. Lusitani vocant Cussios.
- B. מצרים *Misraim.* Ægyptij. hætenus etiam Ægyptus, Arabibus ac Turcis dicitur Masra.
- C. פוט *Phut.* Africa Mauritania, Ptol.
- D. כנען *Chanaan.* Nomen retinuit ad multa secula.

Filiorum Chus, nomina & sedes.

- E. סבא *Seba.* Sabæa regio thurifera.
- F. סבאה *Sabha.* Stabæi Ptolemæo super sinum Persicum, & Messabathæ ex Stabæis oriundi. Pomponius à sinu Persico quidquid in Africam vsque est, Æthiopibus adscribit.
- G. רעמה *Raghma.* Charmania Ptolemæo sic hætenus dicta.
- H. שבא *Seba.* Arabia felix interior Ptolem. regio thurifera & myrrhifera.
- I. דדן *Dedan.* Palmyrina regio Ptolemæo, in qua Alladanus vel Aldadanus mons magnus.
- L. בבל *Babel.* Babylonia regio cum vrbe metropoli eiusdē nominis.
- M. ארד *Arach.* Cyrrhestica regio, in qua Edeffa vrbs, quam D. Hieronymus vocat Arach.
- N. אכד *Achad.* Achabene, siue Achadene Ptolemæo, in qua Nisibis vrbs D. Hieronymo dicta Achad.
- O. כלנה *Chalne.* Chalcitis regio super Edeffam, Ptolem.
- P. לודים *Ludim.* Libij propriè dicti postea, à quibus Libya reg.
- R. ענמים *Ghanamim.* Trogloditæ sunt Pomponio & Ptolemæo.
- S. להבים *Lehabim.* Libij Cyrenaici, siue Libyes Ægyptij, Ptolem.
- T. נפתוחים *Naphtuhim.* Africa minor: & huic regioni subiacentes Numidæ.
- V. פתרוסים *Pethrosim.* Petrofi, unde Arabiæ Petræa nomen; cuius metropolis Petras dicta est.
- X. כסלוחים *Chasluhim.* Sarracenos gentem multo post appellatā eo loco ponit Ptolemæus, & Mela Arabes.

Y.

- Y. פלישתים *Pelishim.* Palestini nomen diu tenuere.
 Z. כפתורים *Capthorim.* Cappadoces: sic Chaldeus Paraphraſtes Onkelos, & Hierosolymitanus קפרוקיא

Filiorum Sem sedes.

1.	עלם	<i>Elam.</i>	Elamitæ
2.	אשור	<i>Aſſur.</i>	Aſſyrij.
3.	ארפכשד	<i>Arphaſſad.</i>	Suſij : & Suſiana regio.
4.	לוד	<i>Lud.</i>	Lydi, & Lydia regio.
5.	ארם	<i>Aram.</i>	Armenia maior.

Filiorum Aram sedes.

5.	עץ	<i>Us.</i>	Armenia minor: ſic Chaldeus paraphraſtes in Iob.
6.	חול	<i>Hul.</i>	Æolis.
7.	גתר	<i>Gether.</i>	Aetholios Mela circa hæc loca conſtituit, in quibus Aſſon & Gargara.
8.	מש	<i>Mes.</i>	Miſij & Miſia regio. Iuuenalis melius appellat Meſos. de grege Meſorum.
9.	אלמוד	<i>Elmodad.</i>	Themeothæ ſunt Pomponio & Ptolemæo: quorum pars eſt Seleph.
10.	שלף	<i>Seleph.</i>	Selebij.
11.	הצרמנות	<i>Haſſarmaneth.</i>	Sarmathæ & Sauromathæ, Sarmatia regio.
12.	ירח	<i>Iarahh.</i>	Aria, & Arachofia, hoc loco ſunt Melæ. Ptolemæo etiam Zarathæ.

13.	הדורם	<i>Hadoram.</i>	Hircania.
14.	אזל	<i>Vzal.</i>	Oxia Baſtriana, cuius cultores Oxij Ptolem.
15.	דיקלה	<i>Dicla.</i>	Scythia intra Imaum.
16.	עביל	<i>Ebal.</i>	Bolitæ ſive Obolitæ intra Caucaſum & Paropanyſum montes.
17.	אבימאל	<i>Abimael.</i>	Imaenſes ſive Imai, inſignem montem eodem nomine habent Imaum.
18.	סבא	<i>Seba.</i>	Sacæ ſunt Pomponio & Ptolem.
19.	אופיר	<i>Ophir.</i>	Ophire ſive Opire, & <i>וְאֵת הַיָּם מֵעַד הַיָּם</i> Peru ſic etiam dicta, quo tempore Paralipomenon hiſtoria cōſcripta eſt. 2. Paralip. 3. 6.
20.	חווילה	<i>Hawila.</i>	India omnis & Gangeti- cæ regiones.

Duo ex filiis Jeſtan Gentes.

21.	יובב	<i>Iobab.</i>	Noui orbis dicti pars vocata regio PARIAS, auro margaritisque abundans.
21.	ספר	<i>Sepher mons</i>	Longiſſimus omniū montium, qui haſtenus in orbe viſi ſunt, à noſtris ANDÉS dictus; in illa orbis parte adhuc manet vrbs antiquiſſima IVKTAN, quæ nomen auctoris illius Gentis retinet.

ORBIS TABVLA.

BEN. ARIA MONTANO.

AVCTORE.

BENEDICT. ARIAS MONTANVS
SACRAE GEOGRAPHIAE TABV-
LAM EX ANTIQVISSIMORVM
CVLTOR. FAMILIIS A MOSE
RECENSITIS. AD SACRORVM
LIBROR. EXPLICANDOR. COM-
MODITATEM ANTVERPIAE
IN PHILIPPI REGIS CAT-
HOLICI GRATIAM DESCRI-
BEBAT. 1571.

צפון
Boreas
Cyrus

צפון
Boreas
Cyrus

PARS ORBIS
IAPHETH FILIOR.
גומר i Gomer
מגוג ii Magog
מדי iii Madai
יוון iv Iauan
חבר v Thubal
מזרח vi Mesech
IAPHETH SEDES.
FILIOR GOMER SEDES.
חבר vii Thirax
Duorum qui occiduas partes incoluerunt
nomina & sedes incertis parentibus
ספרא xv Sepharad
צרפה xvi Sarphat

SEDES FILIOR. SEM.
עילם 1 Elam
אשור 2 Assur
ארפכשד 3 Arphachsad
לוד 4 Lud
אראם 5 Aram
SEDES FILIOR. ARAM.
חול 6 Hul
גתר 7 Gether
מש 8 Mes

FILIOR CHAM SEDES
כוש A Chus.
מזרים B Misrai
פוט C Phut
כנען D Chanaan
**FILIOR CHUS no-
mina & sedes.**
סבא E Seba
סבתה F Sabthah
רעמה G Raghmah
שבה H Seba
דדן I Dedan
נמרוד J Nimrod
Loca a NIMROD occupata cum filiis Chus.
בבל K Babel
אראך L Arach
אכד M Achad
כלנה N Chalne
אשור O Allur
FILIOR MISRAIM SEDES
לודים P Ludim
גחנאמין Q Ghanamin
להבם R Lehabim
נפתחתיים S Naphthuthim
פטרולימ T Petru lim
כאלוהים V Chaluhim
פלשתים Y Pelisthim
נפתחתיים Z Caphthorim

אבימל 17 Abimael
שבא 18 Seba
אופיר 19 Ophir
חיליה 20 Haulah
Duo ex filiis IEKTAN.
יובב 21 Iobab
ספר 22 Sephermos

FILIOR IEKTAN SEDES.
אלמודאד 9 Almodad
סלפ 10 Seleph
חאסרמאווית 11 Hassar maueth
לאראח 12 Iarabh
הדוראם 13 Hadoram
אזל 14 Vzla
דיקלה 15 Dikla
ובל 16 Obal

תימן
Notos
Auster

תימן
Notos
Auster

